

D.El.Ed Examination (First Year) – May 2023
Paper: Education, Society, Curriculum and Learners (103)

M.M. 70

Time: 3 Hrs

Note: (i) Part-A has 6 questions. Each question carries 1 Marks.
(ii) Part-B has eight questions. Each question carries 3 marks.
(iii) Part-C Attempt four questions. All are compulsory. Each question carries 10 marks.

Part-A

1.

ੳ. ਕਿਤਾਬ 'EMILE' ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਸੀ?

Who was the author of book 'EMILE'?

i) ਐਮ.ਕੇ ਗਾਂਧੀ (M.K Gandhi)

ii) ਜੋਹਨ ਡੀ.ਬੀ (John D.B)

iii) ਆਰ.ਐਨ ਟੈਗੋਰ (R.N Tagore)

iv) ਰੂਸੋ (Rousseau)

ਅ. ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਪਰ ਕਿਹੜਾ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ?

Which type of control is held by politics on education in our country?

i) ਵਿੱਤੀ (Financial)

ii) ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ (Administrative)

iii) ਵਿਧਾਨਕ (Legislative)

iv) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ (Above All)

ੲ. ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ? ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ।

Education is a process? Right or wrong.

ਸ. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਦਾ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਲਿਖੋ:

Write the full form of :

i) ਐਨ.ਸੀ.ਐਫ (NCF)

ii) ਐਨ.ਸੀ.ਐਫ.ਟੀ.ਏ. (NCFTE)

ਹ. ਸਮਾਜ ਹੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਦੇ ਹਨ?

It is the society who spoils the mind of child. Who said these words?

i) ਐਮ.ਕੇ ਗਾਂਧੀ (M.K Gandhi)

ii) ਈਵਾਨ ਪੈਬਲੋਗ (Evan Pablog)

iii) ਵੀ.ਐਫ.ਸਕਿਨਰ (V.F Skinner)

iv) ਰੂਸੋ (Rousseau)

ਕ. ਹੁਨਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

What is meaning of skill?

(6x1=6)

Part-B

2.

ੳ. ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।

Give the difference between education and training.

ਅ. ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

Write about nature of learning.

ੲ. ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਖੁਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

Child construct his own knowledge himself. Justify the statement.

ਸ. ਗਿਆਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

Knowledge is power of human being? Explain.

ਹ. ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਿਉਂ ਹੈ?

Why education is needed for human society?

ਕ. ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਪਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੱਸੋ।

Explain the effects of politics on education?

ਖ. ਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੱਸੋ।

Give two types of knowledge.

ਗ. ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

Give two differences between information and knowledge.

(8x3=24)

Part-C

3. ਮਹਾਨ ਫਿਲੋਸਫਰ ਰੂਸੋ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

What are the main objectives of education according to famous Philosopher Rousseau? Explain.

ਜਾਂ

ਬਸਤੀਵਾਦ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸਨ? ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ।

What were the main characteristics of education in India during colonial period? Throw light on it.

(10)

4. ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਿੱਖਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

Define learning. Give different ways of learning process of human being.

ਜਾਂ

ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

What is mean by education? Give various aims of education in context to modern Indian society.

(10)

5. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

Give critical appraisal of Teacher's status in Indian society.

ਜਾਂ

ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੋ।

How curriculum selection and construction is made in Indian Education System?
Give your views. (10)

6. ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿਓ।

How activities and experiences are useful in acquiring knowledge? Give your views.

ਜਾਂ

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ:

Write short note on:

- i) ਐਨ.ਸੀ.ਐਫ 2005 ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਸਿਧਾਂਤ

Directive principles of NCF 2005

- ii) ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ।

Teachings of Sikh Guru Sahibs.

(10)